

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ի. ՄՈԼՁԱՆՈՎ

17.532

ՎՆԱՍԱՐԱՐՆԵՐԸ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏՈՒՄ

ՊԵՏԶՐԱՏ

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

26 SEP 2006

15 JAN 2010

323.2

У-86

ур

Ի. ՄՈԼՁԱՆՈՎ

ՎՆԱՍԱՐԱՐՆԵՐԸ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏՈՒՄ

281

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

14975-52

ՊԵՏՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿ. № 1791
ԳԼԱՎԼԻՏ 6710(Բ)
ՊԱՏՎԵՐ 4313
ՏԻՐԱԺ 3000

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲՈՒԴԺՈՒԱԶԻԱՅԻ ԾԱՌՈՒ ԼՍԿԵՑՆԵՐԸ

Վնասարար պրոֆեսորների ու ճարտարագետների հակահեղափոխական կազմակերպություն — «Պրոմ-պարտիայի» դատը բացեց վնասարարական այն ցանցը, Վոր դեկլ եյին նրանք մեր ժողովրդական տնտեսությունը բոլոր ճյուղերում:

«Գրոմպարտիայի» գործի մեղադրական յեզրափակումն ու մեղադրյալների ցուցումները դատի ժամանակ վնասարարություն մի նողկալի պատկեր բացին թորհրդային Միության բոլոր աշխատավորների ու արարաշխարհի առաջ:

Վնասարարները կարողացել եյին մուտք գործել նույնիսկ արդյունաբերության ու տրանսպորտի ղեկավար մարմինների՝ Ժողտնտեսության Գերագույն թորհրդի ու հաղորդակցության ճանապարհների ժողովրդական կոմիտարիատի և պլանավորող գերագույն մարմնի՝ Պետպլանի մեջ:

«Տորգպրոմե» (աղքատացված ձեռնարկությունների արտոսահման փախած նախկին տերերի միացնող կազմակերպություն) ցուցումներով ու կապիտալիստական պետությունների ռազմական շտաբների հրա-

մաններով վնասարարներն աշխատում էին կասեցնել սոցիալիստական շինարարութունը, աստիճանաբար քայքայել մեր կարեվորագույն ձեռնարկություններն ու նախապատրաստում էին պատերազմ խորհրդային Միության դեմ:

Վնասարարներն հույս ունեին ինտերվենտների ոգնությամբ հակահեղափոխական հեղաշրջում առաջ բերել յերկրում ու վերականգնել «նախկին յերանեքի ժամանակները»:

Նրանք կամենում էին ձեռնարկությունները վերադարձնել նախկին տերերին, հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո վերցված հողերի արժեքը վճարել կալվածատերերին, հաստատել ռազմական դիկտատուրա ու վողջ յերկիրը հեղեղել հեղափոխական բանվորների ու գյուղացիների արյունով, վորպեսզի հետո նրանց վոսկորների վրա հաստատեն բուրժուազիայի հաճելի «դեմոկրատական հանրապետություն»:

Նոր կառավարության մեջ իրենով մինիստր մատնանչվում էին խորհրդային Միության դեմ իրենց արյունալի արարքներով քաջ հայտնի սպիտակ գվարդիական զենքերակներ Դենիկին ու Լոկոմսկին, գործադնատեր Բյաքուշինսկին և ուրիշները:

Սոցիալիստական շինարարության հաջողությունները, յերկրի ինդուստրացման արագ թափը, գյուղատնտեսության վերակառուցումը նոր, սոցիալիստական հիմունքներով, կոլխոզային շինարարության աճը, կուլակության վերացումը վորպես դասակարգի համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա, — այս ամենը անհանգստացնում էին միջազգային բուրժուազիային ու նրա ծախու լակեյ-վնասարարներին:

Փարիզում «Տորգվրոմը» կապիտալիստական պետությունների ռազմական շտաբների հետ միասին մշակել էին խորհրդային Միության դեմ ձեռնարկվելիք պատերազմի մանրամասն պլանը, սահմանել էին վորոշակի ժամկետներ ու տվել վնասարարներին այդ պատերազմի նախապատրաստության կայուն առաջադրանքներ: Իրացնելով այդ պլանը, վնասարարները վերջին տարիներս տանում էին լրտեսական ու քայքայիչ բռն աշխատանք մեր արդյունաբերության ու տրանսպորտի ասպարիզում:

Վնասարարական կազմակերպություն սրանսպորտում

Միջազգային բուրժուազիայի ցուցումներով պատերազմ նախապատրաստելով խորհրդային Միության դեմ, Վնասարարներն, իհարկե, առաջին հերթին աշխատում էին քայքայել մեր ժողովրդական տնտեսության հիմնական մասը՝ տրանսպորտը, վոր առաջնակարգ նշանակություն ունի պատերազմի ժամանակ:

Տրանսպորտի կազմալուծմանն ու քայքայմանը վրնասարարներն առանձնապես բացառիկ ուշադրություն դարձրին: Նրանք շատ լավ հասկանում էին, վոր յեթե իրենց հաջողվի տապալել տրանսպորտի աշխատանքներն, ապա նրանք հենց միայն դրանով էլ զգալի չափով հեշտացած կլինեն խալերիալիստական գիշատիչների հաղթանակը խորհրդային Միության դեմ ձեռնարկվելիք պատերազմում:

Տրանսպորտում վնասարարական կազմակերպությունների գլուխ կանգնած էին ճանապարհների նախ-

կին տերերն ու ակցիոներները*), վոր հույս ունեյին
դարձալ իրենց ձեռք գցել հեղափոխությունից առաջ
իրենց պատկանող յերկաթուղիները:

Ահա թե ովքեր եյին ղեկավարում տրանսպորտում
վնասարարությունը:

ՅՈՒՆ-ՄԵԿԿ-Մոսկվա-Կաղանյան յերկաթուղու
նախկին տեր, հետո նույն յերկաթուղու խոշորագույն
փայտեր և ղեկավար-ղերեկտոր: Խորհրդային իշխա-
նության ժամանակ նա վարում էր հաղորդակցության
ճանապարհների ժողկոմի գլխավոր կոնսուլտանտ
(խորհրդատու)— եկոնոմիստի պաշտոնը, իսկ հետո
դարձալ նույն ժողովրդական Կոմիսարիատի Կենտրո-
նական պլանային վարչության տնտեսական սեկցիայի
նախագահ:

ԲՈՐԻՍՈՎ—տոհմական աղնվական, ցարական
կառավարության ժամանակ հաղորդակցության ճանա-
պարհների մինիստրի ողնական, Մոսկվա-Կաղանյան
յերկաթուղու խոշոր փայտեր, Խորհրդային իշխա-
ցության ժամանակ մի քանի տարի վարիչ հաղորդակ-
ցության ճանապարհների ժողկոմի տեղակալի պաշ-
տոնը:

ԿՐԱՍՈՎՍԿԻ — Նույնպես Մոսկվա-Կաղանյան յեր-
կաթուղու խոշոր փայտեր: Զերբակալման մոմենտին
նա հաղորդակցության ճանապարհների ժողկոմիստրի-
ատի կենտրոնական-պլանային վարչության տեխնի-
կական սեկցիայի նախագահն էր և յերկաթուղային
տրանսպորտի կենտրոնական վարչության քարչի (տյա-
զի) բաժնի պետ:

Բացի այս, վնասարարական ցանցը լայն էրելով

*) Ակցիոներ—փայտեր արդյունաբերական ու առևտրական
ձեռնարկներում:

տարածված էր ճանապարհների վարչությունների մեջ:
Տրանսպորտը խիս կերպով խճճված էր վնասարարու-
թյան սև վոստայնով:

Հակահեղափոխության կեղտոտ գործն տրանսպոր-
տում իրացնելով, վնասարարներն ամեն բոլորն էին նկատի
ունեյին և իրենց անձնական շահը: Նրանք ամեն միջոց
ձեռք եյին առնում, վորպեսզի վորքան կարելի յե լավ
ամրացնեն մասնավոր յերկաթուղիները, վոր առաջ
պատկանում էյին իրենց: Նրանք այնքան էյին լրբացել,
վոր իրենց արդեն համարում էյին դրության տեր:

Ահա թե ինչ է ասում վնասարարներից մեկը՝ ճար-
տարագետ ՇԱՆՈՎԸ. «Մեր կազմակերպությունը
նախկին մասնավոր յերկաթուղիների վարչություն-
ների անլեզալ խորհրդի ֆունկցիաներն էր կատարում:
Սյո ուղղությամբ մեր կազմակերպությունը դործում
էր ուժեղացնելով նախկին մասնավոր յերկաթուղիները
(ընդգծումը մերն է: Ի. Մ.), ինչպես մատակարարե-
լով նրանց նյութեր ու դրամական միջոցներ, ի վնաս
ճանապարհների մնացած ցանցի, այնպես էլ համապա-
տասխան կերպով կարգավորելով յերկաթուղիներէ
ցանցը: Մասնավոր յերկաթուղիներին ուժեղ կերպով
մատակարարում էյին չարժական կազմ: Կազանի ճա-
նապարհն ստացալ շոգեմեքենաների ապրանքային
պարկ նոր «Ծ» սերիաներից, Կիև-Վորոնիժյան և Հա-
րավ-Արևելյան ճանապարհներն ստացան նոր շո-
գեմեքենաների պարկ «СУ» սերիայի, իսկ նրանց «Է»
սերիայի շոգեմեքենաներն ուղարկեցին Տաշքենտի, Մի-
ջին-Ասիական և Անդրկովկասյան ճանապարհների վրա:
Կազանի ճանապարհն ստացալ մի քանի հարյուր մար-
դատար նոր վագոններ:

Մեկկերը. Բորիսովները, Կրասովսկիներն ու մյուսներն աչալուրջ հետեւում էին նախկին մասնավոր ճանապարհների դրուժյանը, վորոնք հույս ունեին հետ ստանալու և միաժամանակ բարբարոսաբար քայքայում էին Պորհրադին տրանսպորտը:

Վնասարարների պլանները

Ինչո՞ւմն էր կայանում վնասարարութիւնը տրանսպորտում, ի՞նչպես էր կիրառւում այն և թե ի՞նչ պլաններ էին նախադժված այդ ուղղութիւնը, —այս բոլորի մասին մանրամասն պատմեցին հենց իրենք վնասարարները, նրանից հետո, յերբ բռնկեցին հանցանքի մեջ Պետրազովաչրության մարմինների ձեռքով ու բանտարկւիցին:

Ոգտագործման պիտանի չողեմեքենաները փչացնելու մասին, որինակ Դմոխովսկին ասում է հետեւյալը.

«Կար վնասարարութիւն, վոր ուղղված էր չողեմեքենաների պարկի ալսպես ասած Ֆիզիքական կործանմանը, վորին պետք է վերադրել չողեմեքենաների վերանորոգման և գլխավորապես յերկարատեւ ու ընթացիկ վերանորոգման բարձի թող անելը. ինվենտարից հանելն ու լոմերի (անպետքների) շարքը դասելն այնպիսի չողեմեքենաների, վորոնք դեռ պիտանի յեն աշխատանքի ու հարկավոր յերկաթուղային տրանսպորտին»: Յեւ այնուհետեւ նա շարունակում է. «մեր հաւահեղափոխական կազմակերպութիւնը չողեմեքենային պարկի վնասարարության այլ խնդիրների թվում դրել էր նաև չողեմեքենաներին պահեստի մասեր մատակարարելու գործը չարամիտ կերպով կազմարուծելու հարցը»:

Վնասարարները կասեցնում էին վառելանույթի ցանրւովման ու խնայողաբար ոգտագործելու աշխատանքն, արհեստական կերպով պայմաններ էին ստեղծում գերայրման համար: Նրանք արգելակներ էին ստեղծում չողեմեքենային ունակության դարգացմանն աշխարհի կարեւորագույն դժերում, ինչպիսիք են Դոնբաս-Մոսկվան, Կուդրաս-Ուրալը, և այլպիսի վտանգի յենթարկում վառելանույթերի մատակարարման խնդիրները: Վնասարարները կազմում էին մարդատաբ զնացքների համար հատուկ վնասարարական չլացուցակներ և ստեղծում արհեստական արգելակներ սպրանքատար գնացքների համար:

Բայց այսքանն էլ քիչ էին համարում վնասարարները: Նրանք միջոցներ էին ձեռք առնում, վորպէս զի ակելորդ տեղը փողեր ծախսվեն արտասահմանում անպետք սարքավորումներ ու դադգահներ դնելու վրա: Այդ գնումներով ստացված դադգահներն ու սարքավորումը սովորաբար չէին ոգտագործվում ու տարիներով թափված էին մշում բաց յերկնքի տակ:

«Մեր կազմակերպության անդամների այն է՝ Վաշիֆատելի, Շուխովի, Ֆեդորովի, իմ, և Յանուշիվսկու կազմած ու մշակած հեռանկարային պլանները—ասում է վնասարար կրասովսկին,—սխալ էին: Այդպիսի սխալ պլաններ կազմելով մեր կազմակերպութիւնը ձգտում էր հետեւյալ նպատակներին՝ 1) պետութիւնից պահանջել չափադանցացրած դրամական միջոցներ և գրանով կազմալուծել պետական բյուջեն, հրաժարվելով տրանսպորտի ներսում միջոցներ հայթայթել. խանգարել անտեսելու (եկանոմիայի) ուժիմը, 2) պակասե-

ցրած չափանիշներ յուսացադրելով. թաղցնել կաղմակեղ-
պության անդամների (վնասարարների) քայքայիչ,
կաղմալուծիչ աշխատանքը: 3) մոտակա տարիներում
տրանսպորտային տնտեսության զանազան ճյուղերի
մեջ առաջ բերել անհամաչափություն»:

Վնասարարների գործողությունների այս միանգա-
մայն թերի թվարկումից անգամ պարզ յերևում է, թե
իչնքա՞ն մեծ էր նրանց կործանիչ աշխատանքը տրանս-
պորտում:

Վնասարարներն իրենց հանցավոր գործողություն-
ներով չափազանց մեծ վնասներ հասցրին մեր ժողովր-
դական սմբողջ տնտեսությանն և առանձնապես ահա-
գին վնասներ պատճառեցին տրանսպորտին: Քննու-
թյամբ պարզված է, վոր հենց միայն «ՕՂ» սերիայից
բոլորագործման միանգամայն պիտանի 800 շոգեմեքենա-
ներ ջարդված են ու դառնում լոմերի (անպետքների)
չարքը: Բացի այդ լոմերի շարքն են դառնում մեծ քա-
նակությամբ շոգեմեքենաների պահեստի պիտանի մա-
սեր:

Վնասարարների աշխատանքների ձեւերից (պրիյոմ-
ներից) մեկն էլ այն էր, վոր ամեն կերպ թաղցնում էին
շոգեմեքենաների պարկի խկական դրությունը հաղոր-
դակցության ճանապարհների ժողովրդական կոմիտե-
րիատի ղեկավար մարմիններից: Վնասարարները նվա-
ղեցրած տեղեկություններ էին տալիս հիվանդ շոգեմե-
քենաների մասին և այդ սուտ տեղեկություններով թաղ-
ցնում իրենց քայքայիչ շխատանքը: Տրանսպորտում
վնասարարությունը բացվելուց հետո, շոգեմեքենանե-
րի դրության մանրադնին ընտելությունը պարզեց, վոր
սահմանամերձ կարեվորագույն ճանապարհների վրա չո

ղեմեքենաների գրեթե ամբողջ սառը պահեստն ան-
կարգ դրության մեջ է: Պաշտոնապես ճանապարհների
սմբողջ ցանցի վրա հիվանդ շոգեմեքենաների թիվը
հաշվում էր 20 տոկոս, մինչդեռ փաստորեն ստուգման
ժամանակ հայտնվեց, վոր 28 տոկոս է, իսկ առան-
ձին ճանապարհների վրա հիվանդ շոգեմեքենաների տո-
կոսն հասնում էր հսկայական չափերի—35-36-ի: Ամե-
նուրեք սոսկալի կերպով բարձի-թող էր արած շոգե-
մեքենաների միջին ու ընթացիկ վերանորոգումը:

Քիչ վնասներ չեր հասցված տրանսպորտային և
մյուս ճյուղերում:

Վնասարարների յեվ պոռնոմիսների ծա- գիրները խորհակված են

Ստիպյա չը նայելով ճարտարագետ ու պրոֆեսոր
անունը կրող այդ «կուլտուրական» վնասարարների բո-
լոր կործանիչ գործողություններին ու դիտավորու-
թյուններին, նրանք անդուր հանդիսացան կասեցնելու
սոցիալիզմի հաղթական կառուցումը, վոր իրացվում է
միլիոններից կաղմված բանվորական մասսաների ձեռ-
քով:

Կուսակցության և բանվոր դասակարգի աչալըջու-
թյունը, հեղափոխության հավատարիմ պահակ Միաց-
յալ պեղաղվարչության աչալըջությունը կարողացալ
ժամանակին խափանել վնասարարները բանդաների հան-
ցավոր աշխատանքն, հնարավորություն չտալ նրանց
լիովին իրագործելու նշված պլանները: Ինչպես հայտնի
յե ամենից առաջ քարածուխի արդյունաբերության մեջ
բացվեց վնասարարական կազմակերպություն, ապա

1929 թվին տրանսպորտում բացվեց հակահեղափոխական կազմակերպություն: Այնուհետև վնասարարություն բացվեց արդյունաբերություն մի շարք այլ ճյուղերում և վերջապես 1930 թվին ձերբակալվեց վնասարարները՝ «Պրոմ պարտիայի» կենտկոմը:

Բանվորական լայն մասսաների մեջ վնասարարները մոշ մի ազդեցություն չունեցին և չէին կարող ունենալ: Նրանք հենվում էին լոկ ճարտարագիտական-պրոֆեսորական արտոնյալ բուրժուազիայի վերին կադմի վրա:

Մոնոպոլիային իշխանություն տալուամբ հետապնդելով, նրանք յերկրի ներսում ուժեր չունեցին դրա համար, այդ պատճառով ևլ այդ գործում իրենց ամբողջ հույսը դրել էին բացառապես միջազգային բուրժուազիայի թնդանութների ու գնդացիներին վրա:

Սակայն չի կարելի աչքերը փակել և այն հանդամանքի առաջ, վոր բանվոր դասակարգի մեջ ևս, նրա ամենաանգիտակից մասում, և մինչև իսկ կուսակցություն չարքերում գանվեցին առանձին մարդիկ, վորոնք իրենց գործողություններով որդեկալվորեն ջուր էյին լցնում հակահեղափոխական վնասարարություն ջրաղացին:

Վերհիշենք ինչ էյին խոսում վերջին տարիներում ռադիկալիստները: Նրանք առաջարկում էյին չըտապել կոլտնտեսություններ ու խորտնտեսություններ կազմակերպելու, յենթադրելով թե ծածկել հացի պակասորդը յերկրում ու հումութ ստանալ արդյունաբերության համար կարելի կլինի դյուղի ունեվոր ու կուլակային տնտեսությունների հաշվին: Աջ ռադիկալիստները, վոր գլխավոր վտանգն են հանդիսանում

ավյալ ետապում, առաջարկում էյին չչտապեցնել արդյունաբերության զարգացումը, հրաժարվել յերկրի ինդուստրացման արադ տեմպերից, չը նեղել մասնավոր առեվտրի ու արդյունաբերության զարգացումը: Մի փոքր այլ ձայնով, սակայն ըստ էյության նույնն էյին կրկնում ու ձայնակցում աջերին հակահեղափոխական տրոսկիստներն ու այսպես կոչված աջ-«ձախ» յերկերեսանինքը:

Այժմ «Պրոմպարտիայի» պրոցեսում մեղադրյալները ցուցումներից ամենքին հայտնի յե արդեն, վոր վրնասարարներն իրենց հիմնական նպատակ դրել էյին ամեն տեսակի միջոցներով կասեցնել սոցիալիստական շինարարությունն ու ամեն կերպ ամրաշնդել քաղաքի կապիտալիստական մասն, իրրև իրենց հիմնական բազա Մոնոպոլիային իշխանություն դեմ կովելու համար: Վնասարարներն ամեն կերպ խրախուսում ու աջակցում էյին աջերի խորհրդային յերկրի համար կործանիչ քաղաքականությունն ու մղում նրանց ռադիկալիստական փթած ուղիով:

Իրրեմ պարզ որինակներից մեկը կարելի յե մատնանել Կուրսկի յերկաթուղու Մոսկվա Ի կալարանի կուսակցական ու արհմիութենական կազմակերպությունների աջ ռադիկալիստական պրակտիկան: Բավական յերկար ժամանակ այնտեղ խայտառակ կերպով խեղությութում էր կուսակցության գլխավոր գիծը: Կուսակցական Կոմիտեյի ղեկավարները խախտում էյին կուսակցությունն ու պարապում յերկերեսանիություն:

Մոտքով ու բանաձևով նրանք իսչ էյին բարձրացնում կուսակցության գիծի համար, իսկ գործով տանում էյին սոցիալիստական շինարարությունը քաղաքացի քա-

դաքահանութիւն: Նրանց առաջադրված չափանիշները չեն լին կատարվում վորպես կանոն, սոցմըցումն ու հարվածաչափութիւնը գոյութիւն ունեն յին միայն թղթի վրա: Լայն կերպով դարգացած եր նրանց մոտ տնավարութիւնը, գոյութիւն ունեի փոխադարձ յերաշխափորութիւն թաղցնելու թափթիփածներին ու աշխատանքային դիսցիպլինան խանդարողներին, կատաղի կռիվ եր մղվում րացիոնալիզատորական միջոցառումների դեմ: Յեւ այս ամենին լրացնում եր հակահեղափոխական տրոցկիստական կազմակերպութիւնը, այսպէս կոչված «փոխադարձ ողնութիւն դրամարկը», փոքն ողնութիւն եր ցույց տալիս ձերբակալված ու արտփած տրոցկիստներն, աշխատանքի դիսցիպլինայի չարանենդ խախտողներին ու խորտակումների հանցալորներին:

Տեղական կուսակցական կազմակերպութիւնների դեկաւլարներն այս ամենը քաջ գիտնալով հանդերձ յո՛չ միայն չեն լին կալում բոլոր յերկվույթների դեմ, այլ հենց իրանք եյին այդ զործերին ալիտիվ մասնակցութիւն ցուցաբերում: Կուսկոմի նախկին գլխավորող Յերմակովը, Լուկիտովն ու Արքամկինը նույնիսկ իրենք անդամ եյին այդ հակահեղափոխական «դրամարկիւն»:

Յեւ հենց սրանով աջակցում եյին նրանք վնասարարներին, քայքայելու մեր ամենակարեւոր յերկաթուղային դծերից մեկը, վոր միացնում ե հարավը կենտրոնի հետ:

Այդպիսի դեկաւլարութիւն գոյութիւնը Մոսկւա Ի կայարանում հսկայական վնաս սպառնաւց Կուլըսկի ճառաւարհին:

Կուսակցութիւնն ու նրա մարտական շտաբ՝ Համ-

Կ (բ) Կ Կենտկմը անխնա կերպով մերկացնում եյին աջ ու «ձախ» ուրորտունիստների քաղաքականութիւնը: Մորիլիզացիայի յենթարկելով բանվորների դասակարգային զգաստութիւնը, կուսակցութիւնը ժողովրդական տնտեսութիւն բոլոր ճյուղերում ծաւալեց սոցիալիստական շինարարութիւն չտեսնված տեմպեր ու բոլոր աշխատալորների ուշադրութիւնն, ենեղիան ու նախաձեռնութիւնը մորիլիզացիայի յենթարկեց իրացնելու շինարարութիւն նախանշված տեմպերը:

Մարտական խնդիրներ սրանսպորտի աշխատանքում

Մեր յերկրի բանվոր դասակարգն հսկայական հաջողութիւնների յե հասել սոցիալիստական շինարարութիւն մեջ: 1930 թվին, փոխանակ կրիդիտի, ինչպէս ըստասում եյին վնասարարները, մենք տեսնում ենք մեր տնտեսութիւն հսկայական աճում: 1929-30 թվին արդունաբերութիւն արտադրանքն ալեկացել ե 1928-29 թվինի դիմաց 25 տոկոսով ե յերկու անգամ դերազանցում ե մինչատերաղմյան արտադրանքից: Ներդրվում են հսկայական միջոցներ արդունաբերութիւն մեջ, լայն կերպով ծաւալվում արդունաբերական նոր դիզանտների կառուցումը: Այս տարվա համար նշված ե արդունաբերական արտադրանքի աճ 45 տոկոսով: Հրնդամակը կկատարի չորս տարում, իսկ գլխավոր ճյուղերում՝ նույնիսկ յերեք տարում:

Յերկաթուղային տրանսպորտում նույնպէս մենք ունենք մի շարք նվաճումներ, վորնց մասին կարելի յե դատել այն բեռների քանակից, վոր փոխադրվել են վեր-

Ջին տարիներս : 1926-27 թվին փոխադրվել է 136 միլիոն տոնն բեռ, վոր մինչպատերազմյան փոխադրությունից պերադանցում է 3 տոկոսով : 1929-30 թվին մեր յերկաթուղիները փոխադրել են 238 միլիոն տոնն, իսկ 1931 թվին համար յերկաթուղային տրանսպորտով փոխադրելու նշված է 330 միլ. տ. ամեն տեսակ բեռներ, վոր յերկու և կես անգամ գերազանցում է 1913 թվին փախադրված բեռների քանակից :

Սակայն, չը նայելով այս անվիճելի ու մեծ նվաճումներին, վերջին ժամանակներս տրանսպորտն սկսել է չափազանց հետ մնալ ժողովրդական տնտեսության մյուս նշանակից ու քերական առաջադրվող փոխադրումների մեջ : Տրանսպորտը մեր ժողովրդական տնտեսության զարգացման ասպարիզում դարձել է նեղ տեղերից մեկը : Ահա որիսկներ՝ հունվար ամսի 20 որվա մեջ 300 հազար վազոն սլակա և բեռնավորվել նըշված քանակից, վորտեղ 60 հազար վազոն անտառանյութեր, 66 հազար վազոն հանքային վառելիքայութիւր, 60 հազար ցիստերն նավթ, և այլն : «Գոլգոկն» իր 1931 թվին փետրվարի 7-ի համարում դրում է՝

«Այսօր տրանսպորտի հանցանքով յերկիրը պակաս ստացալ հաց՝ 2414 վազոն, քարածուխ՝ 4266 վազոն, նավթ՝ 767 ցիստերն, հանքեր 694 վազոն» :

Յեւ վերջ չեն մասնուլի նման հաղորդագրությունները :

Փոխադրության այս անբարեհաջող դրությունն ու ժեղ կերպով աղքատ է սոցիալիստական ամբողջ շինարարության վրա : Ակնհայտ կերպով Բեկոնտորուկտիվ միջոցառումները տրանսպորտում հետ են մնացել ար-

դյունաբերության մնացած ճյուղերի համեմատությամբ : Վնասարարության հետեւյալներ ուժեղ կերպով իրենց ազդեցությունն ունեցան տրանսպորտի աշխատանքների վրա : Դրա հետ միասին յերկաթուղային ներքին մեջ վերջին ժամանակներս առաջացած աշխատանքային դիսցիպլինայի խիստ խանգարումը ու տրանսպորտի մի շարք վարչական ու տեխնիկական աշխատավորների, ինչպես և հասարակական կազմակերպությունների անկարողությունը սոցիալիստական տրանսպորտի մեջ ուժեղ կերպով խանգարում են նրա աշխատանքի բարելավմանը :

Կուսակցության ԿԿ-ի և ԿԿՀ-ի ղեկավարության պըլինումը բացառապես մեծ ուշադրություն դարձրեց տրանսպորտին :

Պըլնումը տվեց կայուն դիրեկտիվ՝ «...բանվոր դասակարգի ու նրա կուսակցության առանձին հսկողությա տակ առնելու... ժողովրդական տնտեսության նեղ տեղերից մեկի հաղթահարումը՝ յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտի» և իրենվ կարելիորադույն խնդիր դրեց՝ «վճռական կերպով առաջ քաշել տրանսպորտի հասցնելու այն պահանջների մակարդակին, վոր դնում է նրա առաջ ժողովրդական տնտեսության հիմնական ճյուղերի բուռն զարգացումը» :

Իրագործելով այս դիրեկտիվները ԽՍՀՄ-ի ժողկոմխորհն ու Համ. Կ(բ) Կ Կետիմը իրենց սույն տարվա հունվարի 15-ի դիմումի մեջ նշեցին մի շարք դործնական միջոցառումներ տրանսպորտի ճեղքվածքները բուժարքի յենթարկելու ու նրա աշխատանքները բարելավելու համար :

Այս տարի տրանսպորտի տրվելու յե է 60 հազար

ապրանքատար նոր վաղոններ ու հազարից ավելի նոր շոգեմեքենաներ: Բաց են թողնվում հսկայական նյութական ու դրամական միջոցներ տրանսպորտի ընկոնս—տրուկցիայի համար: Ժողատնտեսության Գերագույն խորհրդին առաջադրված է լիապես ու ժամանակին տրանսպորտն ապահովել շոգեմեքենաների համար անհրաժեշտ սահմանի մասերով:

Յերկաթուղայինների առաջ դրված է իրենց մարտական խնդիր՝ բարելավել շոգեմեքենային սլարկի դր—խորհրդին առաջադրված է լիապես ու ժամանակին ու հոգատար կերպով կատարել շոգեմեքենաների ընթացիկ վերանորոգումը, կրճատել ժամկետներն ու բարելավել շոգեմեքենաների ինչպես միջին, նույնպես և հիմնական վերանորոգման վերակը, կանոնավոր կերպով կատարել շոգեմեքենաների լվացումը և պատշաճ բարձրության վրա դնել նրանց խնամքն ինչպես շոգեմեքենային բրիգադներին այնպես ել դեպոյի աշխատավոր—ների կողմից:

Շոգեմեքենային բրիգադների դիմադուրկ յերթեկույթյունը փոխարինվում է գուգակցված ու կադմա—կերպված յերթեկույթյամբ*): Առաջադրված է մի ամսվա ընթացքում վառելանյութերի փաստացի դործա—ծուծյունն իջեցնել վոչ պակաս քան 15 տոկոսով: Շար—ժական կադմ լավագույն կերպով ոգտագործելու հա—մար փոխադրության մեջ մտցվում է ավելի մեծ սը—լանաչափություն:

*) Զուգակցված ու կադմակերպված յերթեկույթյունն այն կորգն է, յերբ յուրաքանչյուր շոգեմեքենայի սպասարկում են յերկու կամ յերեք բրիգադներ:

Բացի այս զանազան կադմակերպություններից ու արտագրություններից տրանսպորտն են վերագառում յերկաթուղայինների հին կադրերը: Ավելացվում է շո—գեմեքենային բրիգադների ու շոգեմեքենաները վերա—նորոգող բանվորների աշխատավարձն, ընդ վորում այդ կատեգորիայի աշխատավորների աշխատանքի վար—ձատրության սխտեմը կադմվում է այնպես, վոր նրանք ածմիջապես շահագրգռված լինեն աշխատանքի արտա—դրողականության բարձրացմամբ ու շոգեմեքենաների քավ խնամքով:

Տրված են կայուն առաջադրանքներ յերկաթու—ղայինների համար, նորից վերականգնվում են տրանս—պորտային կոտպերացիայի մարմինները: Բոլոր յեր—կաթուղայինների առաջ մարտականորեն դրված է աշ—խատանքային դիսցիպլինայի բարձրացման խնդիրը:

Ավելի ազաւրջություն

Ներկայիս տրանսպորտի բոլոր աշխատավորներին առաջ կանգնած են հսկայական ու պատասխանատու խնդիրներ, վորոնք պատմական մեծ նշանակություն ու—նեն—հենց մոտիկ ժամանակներում վճռական ընկում առաջացնել տրանսպորտի աշխատանքներում, վերջնա—կանապես լուծարել յենթարկել ճեղքվածքները փոխա—դրության ասպարիդում և դուրս բերել արտանպորտը զեպի սոցիալիստական շինարարության լայն ուղին:

Գուսակցության ու կառավարության կողմից 1931 թ. համար ընդունված ժողովրդական տնտեսության կողմից պլանը պետք է իրագործվի և հենց դրանով էլ պետք է ավարտվի սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կա—ռուցումը մեր յերկրում:

Պետք է մտքլիզացնայի յենթարկել բոլոր ուժերը, վորպեսզի տրանսպորտն համաքայլ ընթանա մեր վողջ տնտեսութեան զարգացման հետ ու լիապես ապահովէ նրա բուն աճումը:

Այս պատասխանատու մոմենտին մենք չը պիտի մոռանանք վնասարարութեան դասերը: Պրոլետարական ուժեղ ձեռքով վնասարարները խորտակված են: Նրանք մերկացված են համայն աշխարհի աշխատավորութեան առաջ, մերկացված են նաև խորհրդային Միութեան աշխատավորներին դեմ պատրաստվող պատերազմի իմպերիալիստական սղանները: Սակայն, այդ բնափշի նշանակում թե վնասարարութիւնը վերջնականապես լուծարքի յէ յենթարկված ու մեր դեմ պատերազմի վտանգն անցել է խաղառ: Մենք միշտ պիտի հիշենք, վոր չընապատված ենք դասակարգային թշնամիներով, վոր թշնամին զանազան միջոցներով ու ձեւերով կատաղի կռիվ է մղում մեր դեմ: Նա հաճախ սղոսկում է մեր մեջ ու մեզ համար աննկատելի կերպով քայքայի աշխատանք տանում մեր տնտեսութեան մեջ:

Առանձնապես մեծ է այդ վտանգը տրանսպորտում: Վերջնականապես մաքրել տրանսպորտը վնասարար տարրերից—չափազանց դժվարին դործ է և անշուշտ վնասարարների չհայտարարված գործակիցներից դեռ մնացել են տրանսպորտի մեջ: Ընդ սմին յերկաթուղայենների մեջ քիչ չեն այնպիսիք, վորոնք գյուղում ունեն կիսակուլակային ուժեղ տնտեսութիւն և հանդիսանում են կուլակային ազենտուրա բանվոր դասակարգի մեջ: Կղտնի են նաև նախկին կուլակներ, վորոնց գյուղում կուլակաթափ են արել կամ հենց իրենք կարողա-

ցել են լուծարքի յենթարկել իրենց տնտեսութիւններն ու տեղափոխվել տրանսպորտի վրա: Այդպիսի մարդիկ, իհարկէ. թշնամաբար են տրամադրված դեպի բանվոր դասակարգն ու հավատարիմ ոգնահաններ են հանդիսանում վնասարարներին տրանսպորտը քայքայելու գործում: Նրանք զբաղված են նրանով, վոր տարածում են զանազան հակահեղափոխական հնձարքներ, աշխատում են դժգոհութիւն սերմանել բանվոր դասակարգի մեջ, խանգարում են աշխույժացիւթիւնն և միջեմ իսկ կատարում են վնասարարութեան ակտեր: Լրագրներից դեպքեր են ահայտի, յերբ քարածուխի մեջ սկրոքսելինի գնդակներ են նետվել, զխտակցորեն փչացվել են չոգեմեքենարը, բաց են թողնվել չոգեմեքենաներն առանց կանոնավոր վերանորոգման և այլն: Այս բոլորը մեր այս թըշնամիների արարքն է, վոր կարողացել են սողոսկել տրանսպորտի մեջ:

Ահա թե ինչու ներկայիս ավելի քան յերբքիվից նմիրաժեշտ է սրել դասակարգային աչալընալքումն ու ամենայն զգաստութեամբ, ուշի-ուշով հետեմեմ դասակարգային քշնամու մեքեմայութիւններին: Պետք է ամենաանողոր կռիվ հայտարարել անտնտեսավարութեան, թափթփվածութեան և պոկողականութեան ամեն տեսակի յերեմուլթիւների դեմ մեր տրանսպորտում: Պետք է հիշել, վոր ամեն տեսակի անկանոնութեան, անտնորինութեան ու թափթփվածութեան տակ վնասարարներն հեշտութեամբ թագնում են իրենց իսկական դեմքը: Տրանսպորտում լուծարքի յենթարկելով ձեղքվածքները, մենք հենց դրանով ամուր սեպ խփած կը լինենք վնասարարների դերեղմանին:

Ներկայիս «խեղիքը կայանում է նրանում, վոր վերջապես բայլշեվիկորեն անցնեմք տրանսպորտի գործին ու առաջ տանենք այն»:

ՍՍՍՐԽՆ

Հաստատուն կերպով կյանքի մեջ կիրառելով կուսակցության գլխավոր գիծը, անողոք կերպով կռիվ մղելով ոպորտունիզմի ամեն տեսակ արտահայտությունների դեմ, տրանսպորտիկներն ամեն ջանք պիտի դործ դնեն, վորպեսզի, «սոցիալիստական տրանսպորտը կատարի այն առաջադրանքները, վոր դրված են նրա առաջ կուսակցության ու կառավարության կողմից:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Եջ
Համաշխարհային բուրժուազիայի ծախսը լակեյները	3
Վնասարարական կազմակերպություն տրանսպորտում	5
Վնասարարների պլանները	8
Վնասարարների և ոպորտունիստների ծրագրերը խորտակված են	11
Մարտական խեղիքներ տրանսպորտի աշխատանքում	15
Սվեդի աշարքություն	19

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0196075

ԳԻՆԸ 10 ԿՈՊ. (3/4 Մ.)

И. МОЛЧАНОВ

ВРЕДИТЕЛИ НА ТРАНСПОРТЕ

Госиздат ССР Армении
Эривань—1931

323.2

У-86